

Tanulmánykötet
MÉSZÁROS KÁROLY
tiszteletére

2023

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

Tanulmánykötet
MÉSZÁROS KÁROLY
tiszteletére
2023

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

Az MTA VEAB Mező- és Erdőgazdálkodási Munkabizottság és a Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány prof. dr. Mészáros Károly tiszteletére adja közre a hazánkban és a határainkon túl is ismert és elismert egyetemi oktató és kutató által ápolt diszciplínák területén a 2022/2023. tanévben készült tanulmányokat.

A kiadvány a Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány gondozásában és finanszírozásával készült.

A folyóirat neve: **Tanulmánykötet Mészáros Károly tiszteletére**

Szerkesztőbizottság: Prof. Em. Dr. Lett Béla
Dr. Gál János
Dr. Horváth Sándor
Dr. Molnár Katalin
Dr. Schiberna Endre
Dr. Stark Magdolna

ISSN 2631-1534 (Nyomtatott)

ISSN 2677-1209 (Online)

Kiadja: Soproni Egyetem Kiadó
9400 Sopron, Bajcsy-Zs. u. 4.

Felelős kiadó: Prof. Dr. Fábíán Attila
rektor

© Soproni Egyetem Kiadó, Sopron 2023

Nyomda: Lővér-Print Nyomdaipari Kft.
Sopron, Ady E. u. 5.

Felelős vezető: Szabó Árpád

Tartalomjegyzék

Az Erdővagyon-gazdálkodási Intézet emlékére	5
LETT Béla	
Az állami erdőgazdálkodás és erdővagyon-nyilvántartás – Amit a számok mutatnak az erdő (erdőföld és élőfakészlet) értékelésekről és értékekről	7
VAJAI Dániel – LETT Béla – HORVÁTH Sándor	
Az energiaválság kezelésének lehetősége az erdőgazdálkodó nélküli erdőkben.....	45
VARGOVICS Máté – NAGY Dániel	
Tűzifa-felhasználás lehetőségei és korlátai	57
KAPOCSI Gergely – HORVÁTH Sándor – LÁSZLÓ Richárd	
Vadászati jog haszonbérleti díjait befolyásoló tényezők vizsgálata Magyarországon ...	65
VARGA Rita – HORVÁTH Tamás	
Erdőpedagógia és kommunikáció az erdészeti szakmai képzésben.....	69
MOLNÁR Katalin	
A globális problémák megoldásának kulcsa a felelősségtudatos magatartásformák kialakítása.....	79
NMARNÉ KENDÖL Jutka – HOSCHEK Mónika	
Fával foglalkozó hozzátartozók a családokban és a családok faeszköz használatának hatása a faanyag használat fontosságának megítélésében.....	85
HANZSÉROS Mária	
A kísérlet, mint módszer szerepe a természettudományok oktatásában – 7-8. évfolyamot vizsgálva	91
BAJZÁTH Mária	
Az erdei iskolák és a népköltészeti alkotások szerepe a halál témájához való közelítésben.....	99
KOVÁCSNÉ VINKOVICS Éva	
Waldkindergarten: der Kindergarten ohne Dach und Wände	109

A globális problémák megoldásának kulcsa a felelősségtudatos magatartásformák kialakítása

(Developing responsible attitudes is the key to solving global problems)

Molnár Katalin*

Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar
Társadalom-, Szociális és Kommunikációtudományok Intézet

Kivonat

A külső világ tevékeny megismerésén keresztül tájékozódik a gyermek, melyben elengedhetetlen a lokális és globális értékek megismerése, a tapasztalati tanulás és az érdeklődés irányítása, a felfedezésre serkentés. Mindez a családban alapozódik meg, de az intézményes nevelés egészíti ki olyan területekkel, melyekre a későbbi nevelési-oktatási folyamatok épülnek. Itt jut nagy szerephez a pedagógus, a tervszerű intézményes nevelés a külső tanulási helyszínek és tartalmak bevezetésével.

Kulcsszavak: természeti- környezeti érték, tanulás, példamutatás, globális problémák, oktatási tartalom

Abstract

Children learn about the outside world through active exploration, in which learning about local and global values, experiential learning, guiding interest, and stimulating discovery are essential. All this is based in the family, but is complemented by institutional education, which builds on this in later educational processes. It is here that the teacher has a major role to play, through planned institutional education with the introduction of external learning sites and content.

Keywords: natural and environmental value, learning, leading by example, global issues, educational content

1. Bevezetés

A világvilágjártást épp hogy hátunk mögött tudjuk, a jelenben viszont itt van minden felhalmozott hatása. A klímaváltozás, az időjárási szélsőségek, a biodiverzitás problémaköre, az erdők állapota, a fajok számának csökkenése napi híryanagunk jelentős részét adja. Hat mindez élet-szemléletünkre, befolyásolja gazdasági törekvéseinket, esetleg fogyasztásunkat, megváltoztatja fenntarthatóságra irányuló nevelési szándékunkat. Feltehetjük a kérdést, amelyre a választ csak hosszú és körültekintő, értelmező szakmai cikkek, vélemények, vélemény-ütköztetések során adhatjuk meg. Azonban erre a napi nevelő-oktató tevékenységek során kevés idő áll rendelkezésre. Ezért gyakori, hogy oktatási tananyagaink tartalma nem aktuális, pedagógusaink felkészültsége hiányos, gyermekeink kérdéseikre alig kapnak megfelelő/hiteles választ.

---

* molnar.katalin@uni-sopron.hu

Előfordul az is, hogy már nem is késztetünk kérdések feltételére, problémamegoldó gondolkodásra, pedig az általános kompetenciák között minden gyermektől elvárt készségsor ez, ha ma a XXI. század elején szakmára, pályára akarunk felkészíteni. Hihetetlenül bonyolult globális rendszerben élünk. Élünk falun, kisebb városban, vagy milliós nagyvárosban. A Nemzeti Alaptanterv tananyaga viszont mindenhol ugyanaz, bárhol és bárki is legyen a tanítási folyamat alanya és/vagy szervezője.

2. Globális problémák, melyek beépülnek a nevelési-oktatási tartalmakba

A fenntarthatóság és a társadalmi felelősségvállalás koncepciói válaszokat keresnek a globális problémák kihívásaira úgy, hogy kísérletet tesznek a gazdasági érdeket a természeti- és társadalmi ügyekkel azonos nevezőn kezelni. Keresik a választ a szervezési- és szervezeti kihívásokra, figyelembe véve a műszaki-technológiai változásokat. A fenntarthatóság szellemiségében hozott intézkedések és döntések az emberek, az emberiség jólétét, a közös célokat, a fogyasztói érdekeket tartják szem előtt. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy a döntéseket minden esetben egyének hozzák, így saját személyiségük, értékeik, attitűdjeik és feltételezésük, reményük döntéseikben jelen vannak. Az egyéni vélemények háttérében mindig önérték, és ismeret vagy ismerethiány fedezhető fel. Így sokszor a vélemények jelentősen eltérnek egy szakpolitikai véleményről, azonban mégsem szabad tartalmukat figyelmen kívül hagyni. A nevelés és oktatás segítségével a két oldal közelíthető egymáshoz, ez azonban időigényes feladat. A köznevelés rendszerében, a tananyagban, annak pontosságában azonban vannak lehetőségek, mivel a tankötelezettség 6 évtől annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti. Tehát nem mindegy, 10 év alatt mit tanul a gyermek. Varga (2006) értelmezése alapján az Európai Unió az egész életen át tartó tanuláshoz definiált kulcskompetenciái (EC, 2007) környezeti alkalmazása egyéni szinten jól megragadhatók. Példák környezeti kompetenciára: a természeti-környezeti tartalmak olvasásának és értelmezhetőségének képessége; saját ismereteit mások véleményéhez igazítani, ütköztetni, konfliktusban megvédeni képessége; globális kérdések idegen nyelven való olvasási képességei; matematikai, természettudományos és technológiai kompetenciák: a környezeti kérdéseket a pedagógián belül hagyományosan a természettudományok körébe sorolják; technológiai eszközök ismerete, kreatív használata a megoldási folyamatokban; tudományos adatgyűjtés és elemzés képességei stb.

A tananyagtartalmak szempontjából lényeges a korszerű és tudományosan megalapozott ismeretek közlése. Ez témánk szempontjából a következő globális problémákra fókuszáló kérdésköröket érinti: Az **általános felmelegedés** napjaink legnagyobb környezeti problémája. Próbára teszi, serkenti a növény- és állatvilág alkalmazkodóképességét az, hogy az évszázadokon keresztül megszokott éghajlat egyre jobban változik. Gyakori, hogy élőhelyek szűnnek meg, mindennapos az áradás, a vihar és a földcsuszamlás. A folyók vízhozama a csapadékhiányos területeken rohamosan csökken, s vele együtt apad a talajvíz szintje is. Területek sivatagosodnak el. A fokozott felmelegedés bő energiafelvétellel jár, hiszen az év nagy részében fűtünk és/vagy hűtünk. Több energiára van szükségünk, s ez a fokozott energiafelhasználás nagy mennyiségű üvegházhatású gázkibocsátással jár. A **környezetszennyezés**, légszennyezés az, ami mindenki által tapasztalt. A gépjárművek kipufogógáza, a rossz hatásfokú fűtőanyagok, az ipari szennyezők által kibocsátott magas széndioxid-kibocsátás minden ember egészségére káros, éljenek falun vagy városon. Mivel a foszilis tüzelőanyagokból nyert energia nagy aránya okozza a levegőszennyezést, ezáltal egyre több ország szorgalmazza, a megújuló forrásokból származó energiaelőállítás. Az elmaradott **energiagazdálkodás problémájára** adott válasz magával hozta az új gyártástechnológiákat, illetve az energiahatékonyabb felhasználási

módszerek elterjedését. Súlyos globális környezeti probléma a **tengeri áramlások lelassulása**, irányváltozása, a sarkkörüi jég olvadása miatt bekövetkező tengerszint-emelkedés. Minden összefügg mindennel, így a légkör melegedése az óceánok felmelegedését is eredményezi. Melegedések és jégkorszakok bolygónk múltjában előfordultak ugyan, azonban a jelenlegi gyors és nagymértékű klímaváltozás fő okaként az emberi tevékenységet jelölhetjük meg. Az emberi tevékenység sok esetben a fajok kihalását és az élőhelyek drasztikus átalakulását, ezáltal a **biológiai sokféleség elvesztését** idézi elő. Az ökoszisztémák kényes és összetett biológiai rendszerek, egyensúlyuk évmilliók alatt tökéletesedett. Nagy veszély van, amikor bármely faj populációja lecsökken. **Az erdő** az egyik leggazdagabb szárazföldi élőhely, minden szintje fajok sokaságának ad otthont. Az erdővel borított területek csökkenése is globális környezeti probléma, hiszen helyükön, a művelésbe vont területeken nem tudnak megélni az erdő állatfajai.

Erdő mindenhol előfordulhat, ahol az évi csapadék mennyiséges 500 milliméternél több. Az erdő sokkal több, mint számos egymás mellett növény fa: bonyolult életközösség, amelyet rengeteg növény-, állat- és gombafaj alkot. Ahogy az emberi közösségekben is mindenki máshol, más körülmények között él, az erdőben is minden élőlénynek megvan a maga helye, és lakója. A lombkoronaszintben, ahol a fák legfelső ágai nyúlnak az ég felé, főleg madarak élnek, és pár rágsáló, például a mókus. Amikor a lomb nem záródik szorosan, jut elég fény a talajra, akkor jelennek meg a cserjék, bokrok. Ez a cserjeszint, ami táplálékot és búvó-fészkelőhelyet kínál sok állatnak. Az erdő gyepszintjén lágyszárú növények, gombák, gerinctelen állatok, rágsálók élnek.

Az erdészeti ágazat szilárd alapot jelent/biztosít az egymással összefüggő társadalmi és környezeti problémák kezelésére. Mit kell tenni, miért fontos e területek részletes és tudományos alapú tanítása a köznevelésben? Újszerű szemléletmódot kell közvetítenie, innovatív és technológiai megoldásokkal, lehetőségek felfedezésével. Elősegíti a körkörös biogazdaság kialakítását (Európában és hazánkban is), s így csökkenti a mitigációt, vagyis mérsékli a klímaváltozást. A mitigáció a klímaváltozást okozó üvegházhatású gázok légkörbe kerülésének visszafogását, bolygónk üvegházhatásúgáz-elnyelő képességének növelését, tehát tulajdonképpen a klímaváltozás ütemének lassítását jelenti. Az európai erdők és erdőgazdálkodás a klímasemlegesség 2050-re való elérésében (szénmegkötés) játszik rendkívül nagy szerepet. Hazánkban az erdőtelepítés a legköltséghatékonyabb erdőalapú klímavédelmi eszköz. Az erdők védelmét szolgáló intézkedések: az erdőpusztulás elkerülése, az erdők megőrzése és a kivonások csökkentése.

Az erdőalapú mitigációs tevékenység csoportjai:

- Az erdőgazdálkodást fejlesztő intézkedések: fahasználat, aktív gazdálkodás: ennek területei: fafaj és származásselekción, a tápanyag és vízgazdálkodás javítása, a természetes bolygatások elleni védekezés. E területnek van a legnagyobb mitigációs potenciálja.
- Az erdők helyreállítását célzó intézkedések: erdőtelepítés, újraerdősítés.
- A faanyag fenntarthatóbb és innovatívabb felhasználása: hosszú használatú termékek gyártása, termék helyettesítés. Ide tartozik a fa építőipari felhasználásának növelése, újfajta faalapú textíliák előállítás.

A biológiai sokféleség megőrzéséhez és a klímaváltozás mérsékléséhez integrált megközelítésre van szükség. (BOROVICS – KIRÁLY, 2022) Az erdő és a fa szerepének megismeretése a köznevelés rendszerében kihagyhatatlan feladat. Tanítani szükséges, hogy az erdő, az erdőgazdálkodás valódi lehetőségeket kínál megoldásokkal és szolgáltatásokkal nemzeti és helyi szinten is a klímaváltozás mérséklése, a biológiai sokféleség megőrzése érdekében. Csak meg kell ismerni!

A légkör **ózonrétegének** kritikus **elvékonyodását** a sóképző (halogén) szénhidrogénekben található fluor, klór és bróm okozta szennyezésnek tulajdonítják. A **fenntartható és racionális hulladékkezelés** az egyik legsürgősebb globális környezeti probléma lett napjainkra. Az erőforrások túlzott felhasználása és a műanyagok előállítása világméretű válságot okoz a hulladékok ártalmatlanításában. A hulladék mennyiségét részben a fogyasztás visszafogásával lehetne csökkenteni. Ennek elérése érdekében a lakossági szemléletformálásnak nagyobb ereje kell, hogy legyen, mint a büntetésalapú megközelítésnek.

A túlzott CO₂-termelés közvetlen hatása nyomán jön létre az a jelenség, amely képes megváltoztatni a **tengerek** élővilágát, így lett a víz kérdésköre is fontos globális környezeti probléma. Az emberi tevékenység miatt felszabaduló szén-dioxid kb. 25 százalékát az óceánok nyelik el. A vízben a szén-dioxid szénsavvá alakul, így a tengerek élővilágának pusztulása is globális környezeti probléma. A **savas kémhatásra** a tengeri élővilág jelentős része érzékenyen reagál. Bolygónk lakossága lassan eléri a fenntarthatatlan szintet, **túlnépesedett**. Olyan alapvető források hiányával kell számolni, mint az ivóvíz, az élelmiszerek és az üzemanyagok. A másik nagy gond, hogy a népesség egyre nagyobb arányban koncentrálódik a városokban, így a városiasodás szintén sok bajt jelent. S mára eljutottunk ahhoz a globális környezeti problémához, ami a fentiekből is következik: az anyagi egyenlőtlenségek nyomán létrejövő háborúkhöz, fegyveres konfliktusokhoz. Az anyagi és szellemi javakhoz való korlátozott hozzáférés, az oktatás hiánya állandósuló **feszültséget** teremt. Ennek egyenes következménye a migráció és a Föld sok országában időről időre megjelenő menekültáradat, ami az emberi tragédiákon túl környezeti gondok sokaságát is magával hozza.

3. A pedagógus szerepe a környezettudatos magatartásformák, életvitel és felelősség kialakításában

A **társadalmi felelősségvállalás** kérdésköre egyéni, munkaadói (esetünkben köznevelési) és állami szférához való kapcsolatban jelenik meg. A szubszidiaritás elvének környezeti alkalmazása (KEREKES – KINDLER, 1997) az országok fenntarthatósági stratégiáinak kidolgozását indokolta, hiszen ezeken keresztül lehet a nemzetközi irányelveket és tapasztalatokat a nemzeti, kulturális sajátosságok figyelembevételével a helyi viszonyokra átültetni. Ezt tartalmazza a Nemzeti Alaptanterv is. A nevelési folyamatokban a fenntarthatóság megvalósulásakor az egyén élvezi a fenntarthatóság eredményeit. Amennyiben a fenntarthatóság nem tud érvényesülni, az egyén annak elszenvedője. Nem szabad szem elől téveszteni azt sem, hogy amennyiben a fenntarthatósági célok, feladatok az egyén számára nem világosak, elfogadhatók, nem is tudnak megvalósulni. A **fenntarthatóságot és környezettudatosságot előmozdító döntések** a jövőre vonatkoznak, azonban a jelen hozza meg azokat. A nevelési-oktatási folyamatok által az attitűdök változtathatók, azonban ez lassú, az eredményességhez több időre és akcióra van szükség. Egész életen át tartó folyamat, mint azt jelzik a környezeti nevelés alapelvei is (élethosszig tart, ismeretanyaga tudományos- és rendszer-szemléletű, helyszíne lehet intézményes, vagy intézményen kívüli). A környezeti problémák felismerése, nem elégséges azok megoldásához. A környezettudatosság tenni akaró, elkötelezett állampolgárok jellemző magatartásformája, amely hosszú évek alatt, érzelmek, ismeretek és cselekvések sora által fejlődik olyan viszonyulássá, amely megjelenik az egyén értékrendjében, cselekvési és döntési képességeiben, s legfőbb megnyilvánulásai az irányultságban figyelhetők meg. Az irányultságot tekintjük az emberi személyiség legdinamikusabb összetevőjének. A beállítódást leíró szociálpszichológiai elméleti fogalom az attitűd. A személyiség attitűd-rendszere a viselkedést befolyásolja, így az attitűdök a magatartás előrejelzőiként határozhatók meg, és a megismerésben szűrőrendszerként kialakítva van szerepük. Az attitűdök személyiséget irányító hatása interakciók során nyilvánul meg értelmi, érzelmi és viselkedési területeken

(MOLNÁR, 2009) A környezettudatosság életviteli sajátosság. A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel kialakításában nagy szerepet játszik az iskolai nevelés-oktatás. Berényi szerint (BERÉNYI, 2009) a környezettudatosság egyéni szintű fejlesztésének lényege nem más, mint a környezeti és társadalmi értékek, és az azoknak megfelelő cselekvési-magatartási formák közvetítése és azok rögzítése. Ez alapján belátható a pedagógusok „felelőssége” a tanulók környezetközpontú gondolkodásának kialakításában, hiszen a család mellett ők azok, akik révén a gyerekekben kialakulnak és rögzülnek a szokások és az attitűdök. (KERTÉSZ, 2010) **Környezettudatosság** = Mindazon érzelmek, gondolatok, ismeret és cselekvési, magatartási formák az összessége, amely a Föld bioszférájának megóvására, megőrzésére irányul. Érzékenység, tájékozottság, tudatos felelősségvállalás. A természeti környezet meglévő értékeinek megőrzése iránti igény és tett épp úgy jellemzi, mint az aggodalom. Legtöbb ember elviekben elkötelezett, ám gyakorlati környezettudatos életvitelre kevesebbeknek van. A **környezettudatos magatartás** kialakítása osztálytársadalmi feladat, a bioszféra megőrzését és a fennmaradást, jólétet biztosítja. Ökológiai és etikai szempontból is fontos. A **környezettudatos életvitelt** folytató egyének **jellemzői**: ismerik a környezeti fogalmakat, értelmezik azok tartalmát; nyomon követik az aktuális környezetvédelmi problémákat lokális és globális szinten; problémamegoldó és cselekvésre fókuszáló stratégia jellemzi őket; elkötelezettek és önálló cselekvésre képesek; kiváló együttműködési és társas, kommunikációs képességekkel rendelkeznek, azt közvetíteni is tudják kisebb és nagyobb közösségekben.

Környezettudatos életvitel során az ember jobban figyel a mindennapos környezeti szokásaira: energia, víz, hulladékkezelés, természettel való kapcsolat, növény- és állatvilággal kapcsolatos érzékenység, tájékozottság, felelősségvállalás. Környezettudatos életvitelről akkor beszélhetünk, ha a környezet értékeinek ismerete együtt jár az egyén környezetre gyakorolt pozitív hatásaival. **Pedagógiai- és pedagógusi kötelesség** tehát a környezettudatosságra nevelés, amely olyan szándékos és célirányos természeti és környezeti attitűdökkel teli pedagógiai akció, amely az egyén fizikai, erkölcsi és értelmi képességeinek fejlesztésére irányul, érték közvetítő tevékenységek által.

4. Összegzés

A szakemberek hosszú évtizedekig külön kezelték a klímavédelmet és a bolygónk ökoszisztémáinak megőrzését. Mára világossá vált, hogy a két terület összefonódik, a fajok és élőhelyeik kapcsolata összetett, szimbiotikus, sőt védelme nem lehet segítő/támogató emberi közösségek célirányos tevékenysége nélkül. Humánökológiai és interdiszciplináris megközelítés szükséges. Épp ezért az ismeretanyag közvetítésének is holisztikusnak kell lennie. Fel kell hívni, különösen a gyermekek és fiatalok, valamint a családok figyelmét a kedvezőtlen környezeti, társadalmi és gazdasági folyamatokra, többek között a Földünkön élő növények- és állatok sokféleségének riasztó mértékű csökkenésére. Beszélni és tenni kell annak érdekében, hogy a folyamatok hogyan mérsékelhetők, és miként fordíthatók vissza. A szárazföldi ökoszisztémák védelme azért is nagyon fontos, mert ez az emberi civilizáció fő élettere, erre vagyunk egyénileg a legnagyobb hatással. Ahogy Szébenyi Péter környezetmérnök, környezetvédelmi influenszer magyarázza, az ökoszisztémát leginkább az emberi tevékenység terjeszkedése veszélyezteti. Minden eszközt meg kell ragadnunk, hogy együttműködőket keressünk a nevelés, oktatás, képzés, ismeretterjesztés területén modern, fiatalok számára is élvezhető platformokon. A tudományos kutatások eredményei mit sem érnek, ha nem történik érthető/értelmezhető/cselekvésre serkentő közvetítés a társadalom felé. Ezt teszi a pedagógia, és a jól képzett a pedagógus.

Felhasznált irodalom

- BERÉNYI L. (2009): Környezetmenedzsment, Miskolci Egyetem Kiadó, Miskolc, 2009. 253-286.
- BERÉNYI L. (2015): Társadalmi felelősségvállalás a személyes vélemények oldaláról. *Vezetéstudomány* XLVI. évf. 6. szám ISSN 0133-0179 34-44.
- Borovics A. – Király É. (2022): Erdőalapú klímamitigáció és alkalmazkodás Európában I. *Erdészeti Lapok* CLVII. évf. 11. szám : pp 374–377.
- EUROPEAN COMMUNITIES (2007): Key Competences for Life Long Learning, European Reference Framework
- KEREKES S. – KINDLER J. (1997) Vállalati környezetmenedzsment. Budapest, Aula Kiadó
- KERTÉSZ Á. (2010): A környezeti nevelés lehetőségei egy általános iskolában. Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar, Vezetéstudományi Intézet, Miskolc
- MOLNÁR K (2009): Erdővel kapcsolatos ismeretek gyermeket nevelő családok körében. Doktori (PhD) értekezés. Kézirat. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron
- VARGA A. (2006): Környezeti kompetenciák fejlesztése a tanítási gyakorlatban. In: *Hidak a tantárgyak között*, Budapest, OKI : 120–131